

**Одеська обласна
універсальна наукова
бібліотека ім. М. Грушевського
Відділ інформації з питань
культури, мистецтва
та зв'язків з громадськістю**

На допомогу бібліотекарям

Бібліотеки Одещини на сторінках преси

ДАЙДЖЕСТ

Випуск 3(83)

**Одеса
2023**

БІБЛІОТЕКИ Одещини на сторінках преси : дайджест / Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського ; від. інформації з питань культури, мистецтва та зв'язків з громадськістю ; [підгот. О. Л. Попова ; комп'ют. набір, О. Л. Попова ; ред. О. М. Ласкевич ; худож. оформ. О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. Л. Попова]. – Одеса, 2022. –

Вип. 3(83) : [III кв. 2023 р.]. – 2023. – 12 с. – (На допомогу бібліотекарям) ; 15×21. – 40 прим. : б. ц.

Дайджест складається з двох частин.

Перша частина вміщує повнотекстові статті з досвіду роботи бібліотек м. Одеси та області у III кварталі 2023 р.,

друга – анотовані статті періодичних видань Одещини про діяльність бібліотек.

Також дайджест містить перелік видань, які були використані у випуску.

Періодичність видання: щоквартально.

I. ПОВНОТЕКСТОВІ СТАТТІ З ДОСВІДУ РОБОТИ БІБЛІОТЕК ОДЕЩИНИ у III кварталі 2023 р.

Липень

Дукова Д. Душевно, по-семейному : [твор. встреча «Полстолетия рядом!» по поводу юбил. даты «Вечерки» прошла в Одес. обл. универс. науч. б-ке им. М. Грушевского] / Дора Дукова ; фот. Олега Владимирского // Веч. Одесса. – 2023. – 13 июля. – С. 1 : фот. – (В библиотеках города).

Душевно, по-семейному В библиотеках города

Когда видишь, как бережно, в специальных перчатках, библиотечные работники вносят подшивки газеты, еще раз проникаешься уважением и к хранителям этих документов истории, и к основателям «Вечерней Одессы», которая уже пять десятилетий утверждает «Мы — ваша газета».

Как мы уже сообщали, мимо юбилейной даты нашего издания не прошли в Одесской национальной научной библиотеке («ВО», 6 июля). Порадовали вниманием журналистов и читателей «Вечерней Одессы» и в Одесской областной универсальной научной библиотеке имени М. Грушевского. Выставка в библиотеке еще действующая. Приходите.

Творческая встреча «Полстолетия рядом!» и вправду прошла душевно, по-семейному. Ведущий библиотекарь отдела краеведческой литературы и библиографии Екатерина Черненко сделала эмоциональный обзор газеты, отметив популярные рубрики, назвав имена журналистов, известных всему городу. Порадовала подготовленная к дате выставка, где нашлось место и для самого первого номера «Вечерней Одессы», и для многих материалов, входящих в летопись издания, и даже для нарисованных детской рукой шаржей на всех трех редакторов: Бориса Дервянко, Ларису Бурчо, Олега Сулова. Выставка, кстати, действующая, приходите посмотреть.

Все знают про конкурс «Вечерней Одессы» памяти Б. Ф. Дервянко «Люди дела» – количество лауреатов приближается к отметке 500. Так вот, на творческой встрече в библиотеке порадовали причастные к этому званию – семейство музыкантов Степановых имеет самое прямое отношение к нашему рейтингу. Александр Степанов взял на себя художественную часть нашей встречи. Мы послушали главы из его

книги «Мое одесское детство, или Музыкальные виражи». А еще – выступления подростков участников фестиваля «Звездочка», о котором все годы его существования рассказывает «Вечерняя Одесса», – Кирилла Найды и Виталия Непомнящего.

Обменялись искренними словами благодарности редактор газеты Олег Суслов и наш большой друг Юлиана Амельченко. Бессменный директор библиотеки, напомним, стала лауреатом конкурса «Люди дела» по итогам прошлого года. Вскоре мы вручим Юлиане Сергеевне заслуженную статуэтку «Садовник», и этот знак признания ее заслуг, уверенны, найдет свое место на библиотечных стеллажах.

*Дора Дукова.
Фото Олега Владимирского*

Серпень

Про «російськомовну» Одесу та літературні вподобання містян : [інтерв'ю з зав. від. соціокультур. діяльності б-ки ім. М. Грушевського Ольгою Нагорнюк] / бесіду вела Ірина Сорокіна // Одес. життя. – 2023. – 9 серп. – С. 5 : фот. – (9 серп. – Всесвітній день книголюбів).

Любов до читання в українців у крові. Хтось воліє купувати книги, а комусь до вподоби тиша та спокій читального залу бібліотеки. Про те, як змінилися літературні вподобання одеситів із початку повномасштабної війни, ми поговорили з завідувачкою відділу соціокультурної діяльності бібліотеки імені Грушевського Ольгою Нагорнюк.

— Яку літературу одесити почали читати під час війни?

— З перших днів війни ми, як і вся Україна і вся Одеса, були дуже налякані, стривожені і кілька днів не працювали. Бібліотека відкрилася десь на початку березня, і, на свій подив, ми помітили, що, попри війну, читачів у нас не поменшало. Тоді обстрілювали Одесу та Одещину, ми заклеювали вікна, вживали заходів безпеки, але люди все одно приходили.

Вони не хотіли читати літературу, яка розповідала б про війну, небезпеки, трагедії. Людям хотілося чогось легшого, заспокійливого. З'явився величезний попит на літературу з історії України. Дуже великою популярністю користувалися праці Сергія Плохія, директора інституту

української історії Гарвардського університету – «Брама Європи» та його книги з історії України, а також роботи інших авторів.

— **А що із художньою літературою?**

— Так само люди почали звертатися до художньої літератури історичного спрямування. Жінки читали навіть любовні романи. Я особисто до війни почала читати знамениту трилогію Ірини Вільде «Сестри Річинські». Це були дуже важкі часи, і люди зверталися до літератури як до певного виду арт-терапії, яка заспокоює. Ми робимо акцент на сучасній українській літературі, книгах зарубіжних авторів в українському перекладі, галузевій літературі – все це виключно українською мовою.

Мова має значення

— **Літературі якою мовою віддають перевагу більшість одеситів? Переходять на українську?**

— Знаєте, твердження, що Одеса російськомовне місто — це також певний стереотип, який колись поширювався і зберігається до сьогодні. Ще з 2016 року, коли ми в бібліотеці відкрили курси української мови та проводили інші заходи, побачили, скільки україномовних людей є в Одесі. Багато таких, хто називає себе одеситами у сьомому поколінні, але у їхніх сім'ях ніхто ніколи не розмовляв російською мовою. Зараз, під час війни, люди навіть не запитують книжки російськомовних авторів, не кажучи про книги тих авторів, які живуть у росії. Та й Міністерство культури та інформаційної політики вимагає вилучити з фонду багато книг російських авторів, особливо тих, що були видані після 1991 року у рф. Але люди самі все зрозуміли: нам не потрібно вилучати з фондів нічого, бо російську літературу, принаймні у нашому відділі, ніхто не питає. Це не стосується російської класики, вона є, ніхто нічого не вилучав, ніхто нічого не викидав. Ніхто не викидає жодних Пушкіних чи Достоевських, просто їх ніхто не хоче читати. Війна трохи змінила і тенденцію до мови читання. Зараз дуже популярна зарубіжна література, а інтерес читачів спрямований на фентезі та сучасних авторів. Одночасно багато хто повертається до Ремарка, Хемінгуея, до тих авторів, які писали про війну, про кохання, про те, як війна поєднується з мирним життям.

Книга все ще потрібна

— **Тобто одесити менше читати не стали?**

— Ні, навіть навпаки. Люди, які раніше багато читали, які мають культуру і навички читання, продовжують читати. І це дуже приємно, крім того, це певний засіб арт-терапії. Читають різну літературу – хто детективи, хто жіночі романи, сучасну українську літературу. І це не лише в Одесі. Як не парадоксально, найбільше люди почали читати під

час блекауту. Яюсь ще взимку до мене прийшла моя манікюрниця. Вона робить манікюр, ми розмовляємо, а вона мені відповідає: «Боялася зізнатися, але я вже прочитала п'ять романів. Візьму ліхтарик, лягаю і читаю. Яюсь мама каже, що увімкнули світло, а я їй відповідаю: «Мамо, при світлі кайф не той!». І так багато хто читав при ліхтариках. Це приносило стільки задоволення, так заспокоювало, що відсутність світла навіть не надто турбувала. І якщо, не дай Боже, нам знову доведеться пережити блекаут, ми тепер знаємо, як його пережити на позитиві.

Бесіду вела Ірина Сорокіна

Вересень

«Південь – Захід. Одесика» № 34 : [в обл. универс. науч. б-ке состоялась презентация очеред. вып. ист.-краевед. науч. альм.] // Веч. Одесса. – 2023. – 14 сент. – С. 1 : фот. – (Что нового?).

В областной универсальной научной библиотеке имени Михаила Грушевского состоялась презентация очередного выпуска историко-краеведческого научного альманаха. Представили издание главный редактор, доктор исторических наук Виктор Савченко и Почетный гражданин Одесской области и города Одессы, человек, благодаря поддержке которого альманах выходит, Сергей Гриневецкий.

Этот выпуск, как и предыдущий, готовился и увидел свет в военное время, что отражено в статьях. В частности, началу битвы за Николаев посвящены публикации Виктора Савченко и студентки Юлии Зеленской. Личные впечатления девушки невозможно читать равнодушно. История и современность переплетены в ряде научных публикаций сборника, с которым уже можно ознакомиться в библиотеках. А о том, чтобы альманах был доступен всем интересующимся, авторы заботятся особо.

Как отметил Сергей Гриневецкий, «історія регіонів, зокрема, історичне краєзнавство – один з найперспективніших напрямків історичної науки. Саме вона вивчає життя краю за різних епох, досліджує його вплив на розвиток сучасного суспільства і перебіг знакових подій; надає можливість для науково обґрунтованих прогнозів подальших тенденцій історичного процесу».

Во время войны национальная история становится оружием и таким же символом национального суверенитета, как территория, гимн,

флаг, герб, Конституция, сказано в предисловии к изданию. Потому авторы продолжают свои исследования. Потому продолжает выходить этот альманах.

Нужно ли читать во время войны? : О результатах конкурса «Книголюб» : [интервью с ген. дир. Одес. нац. науч. б-ки Ириной Бирюковой] / беседу вела Вероника Полищук // Одес. життя. – 2023. – 27 верес. – С. 8 : фот. – (30 сентября – Всемирный день библиотек). (Что одесситы читают во время войны: о результатах конкурса «Книголюб»).

Над входом в библиотеку фараона Рамзеса II висела табличка: «Лекарство для души». Может ли чтение стать антистрессом во время войны и для чего нужен конкурс читательских рецензий, мы узнавали в Одесской национальной научной библиотеке.

Что такое конкурс «Книголюб»

Конкурс читательских рецензий «Книголюб» стартовал в 2011 году благодаря инициативе Ротари-клуба «Одесса-Ришелье». Цель его – привлечение активной читательской аудитории, стремящейся выразить свои мысли и впечатления от прочитанных книг. Начался конкурс 27 апреля. В этот день в 1830 году в Одесской национальной научной библиотеке заработал читальный зал. Длится соревнование полгода: читатели присылают свои рецензии, жюри подводит итоги. И 30 сентября – во Всеукраинский день библиотек – называет победителей. Авторы лучших рецензий награждаются денежными премиями. Все участники конкурса – призами.

— Суммы премий не оглашаются. Но когда победители-студенты открывали эти конверты, я видела, что они приятно удивлены, – поделилась генеральный директор ОННБ Ирина Бирюкова.

Научная библиотека в спальном районе

Не смогла остановить читателей даже война. Правда, с начала полномасштабного вторжения конкурс «Книголюб» проводился в филиале библиотеки на улице Академика Филатова.

— В первые месяцы широкомасштабного вторжения большинство учреждений культуры было закрыто. Но в филиале на Филатова есть настоящее бомбоубежище. И этот читальный зал работал без выходных, – вспоминает Ирина Бирюкова. – Библиотека была необходима людям. Мы перевели туда часть периодики, интернет. Огромным оказался спрос и на художественную, детскую литературу.

— Девчата там даже буккроссинг организовали, – рассказывает координатор конкурса «Книголюб» Валентина Клейнбурд. – Дети берут домой читать книги – приносят взамен другие. Рецензии на новинки и классику. В 2023-м в конкурсе участвует много молодежи. Для студентов сотрудники ОННБ устраивают экскурсии по старейшей публичной библиотеке нашей страны. И в этом году число книголюбов-рецензентов по сравнению с прошлым выросло на 50%. Сегодня их более сотни. Причем рецензии присылают даже из Германии и Польши – вынужденные украинские переселенцы. И в эти дни, считает Ирина Бирюкова, «Книголюб», кроме прочего, стал связующим звеном между украинскими издателями и читателями.

— В прошлом году издательская база очень сильно пострадала. И мы боялись, что вообще окажемся в вакууме – когда новых книг просто нет, – не скрывает Ирина Александровна. – Человек, который активно читает, хочет видеть «свежие» книги. А если читателя книга затронула, он, как правило, хочет поделиться своим впечатлением. Рецензии бывают разные. Есть – на две-три страницы: профессора пишут серьезные отзывы на научные монографии. Есть – на одну страницу: просто эмоциональный отклик на произведение. Такие отзывы пишет, как правило, молодежь. А самому «взрослому» рецензенту Сергею Малахову – за 70. Почтенный книголюб написал рецензию по «Энеиде».

Отзывы с фронта и из лица

К конкурсу специалисты библиотеки подбирают книги самых разных жанров: мировые бестселлеры, научные и научно-популярные издания, публицистику, художественную литературу, детские книги.

— Есть даже книжка без текста «Желтый мотылек», получившая награду за лучший дизайн на международном фестивале «Книжный Арсенал», – рассказывает Валентина Клейнбурд. – У нас были студенты-дизайнеры, и она им очень понравилась – написали несколько отзывов.

— Книги стихов Лины Костенко пользуются очень большим спросом, наши читатели пишут на них отзывы. Один из откликов прислала 16-летняя Полина Басанская, ученица 11 класса Нерубайского академического лицея № 2, – самая молодая из участников. Эмоциональный отзыв на «Триста стихов» Лины Костенко мы получили от ребят с фронта. Сергей Жадан с книгой «Интернат» и Станислав Асеев с книгой «Светлый путь: история одного концлагеря» стали авторами-лидерами по количеству отзывов участников конкурса. Сейчас книги Жадана и Асеева практически постоянно находятся на руках. Пользуется спросом публицистика. В основном берут ребята-студенты старших курсов – читают, анализируют.

— В самом начале широкомасштабного вторжения многие перестали читать. У людей был страшный стресс, — вспоминает Ирина Бирюкова. — И сейчас украинцы не спят, как правило, от сирен воздушных тревог. Но хотелось бы вспомнить то время, когда мы не могли уснуть из-за хорошей книги. Я бы хотела, чтобы сейчас литература как-то могла вытеснять ежедневную тревожность, связанную с войной. И чтение может стать такой альтернативой — если книга захватывает.

Беседу вела Вероника Полищук

II. ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ОДЕЩИНИ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК у III кварталі 2023 р.

Липень

Дукова Д. Душевно, по-семейному : [твор. встреча «Полстолетия рядом!» по поводу юбил. даты «Вечерки» прошла в Одес. обл. универс. науч. б-ке им. М. Грушевского] / Дора Дукова // Веч. Одесса. — 2023. — 13 июля. — С. 1 : фот. — (В библиотеках города).

Дукова Д. Люди дела работают на победу : [в Одес. обл. универс. науч. б-ке им. М. Грушевского прошло награждение лауреатов конкурса «Люди дела» по итогам 2022 г.] / Дора Дукова ; фот. Олега Владимирского // Веч. Одесса. — 2023. — 27 июля. — С. 1, 4 : фот. — (Эхо события).

Заблудняк Л. «Мова — візитка нації» : [на базі медіацентру Роздільнянської публ. б-ки відбулось урочисте відкриття безоплат. курсів укр. мови] / Лариса Заблудняк // Вперед. — 2023. — 5-11 трав. — С. 3 : фот. — (Вивчаємо українську).*

Ненависть, конвертована у стратегію : [в укритті Одес. нац. наук. б-ки відбулась зустріч з письменником С. Асєєвим, авт. кн. «Світлий шлях: історія одного концтабору»] // Чорномор. новини. — 2023. — 13 лип. — С. 3: фот. — (Духовність. Мова. Медіа).

Непомняща О. Поповнення бібліотечного фонду : [у Роздільнян. б-ку надійшло 985 прим. нової літ.] / Олеся Непомняща // Вперед. — 2023. — 14-20 квіт. — С. 4 : фот. — (Культура). *

* Позиції, які не увійшли до попередніх випусків.

Перегортаючи сторінки улюбленої газети : [у чит. залі Одес. нац. наук. б-ки вітали ювілярів, газетярів «Вечірки»] / фот. Олега Владимирського // Веч. Одесса. – 2023. – 6 июля. – С. 4 : фот. – (В бібліотеках міста).

Якісну книжкову продукцію пропонує видавництво «Фоліо» : [у Роздільнян. публ. б-ці відбулась зустріч із ген. дир. ТОВ «Видавництво Фоліо» О. Красовицьким] // Вперед. – 2023. – 16-22 черв. – С. 2 : фот. – (Культура).*

Серпень

Геник В. Найсмачніший борщ – у...бібліотеці : [Одес. нац. наук. б-ка відзначила День Незалежності України родинним святом «Борщова екскурсія Одещиною: єдність у різноманітті»] / Володимир Геник // Чорномор. новини. – 2023. – 31 серп. – С. 1, 3 : фот. – (Ініціатива).

Дукова Д. Как варили борщ в ... библиотеке : [в Одес. нац. науч. б-ке в День Независимости Украины провели семейн. праздник «Борщова екскурсія Одещиною: єдність у різноманітті»] / Дора Дукова // Веч. Одесса. – 2023. – 31 авг. – С. 3 : фот. – (Эхо события).

Запрошуємо на свято української книги : [про свято книги у смт Авангард] // Сучас. Авангард. – 2023. – 29 трав. – С. 4 : фот. – (Подія).*

Про «російськомовну» Одесу та літературні вподобання містян : [інтерв'ю з зав. від. соціокульт. діяльності б-ки ім. М. Грушевського Ольгою Нагорнюк] / бесіду вела Ірина Сорокіна // Одес. життя. – 2023. – 9 серп. – С. 5 : фот. – (9 серп. – Всесвітній день книголюбів).

Свято української книги в Авангарді : [10 червня Авангард став майданчиком для проведення вист.-форуму «Українська книга на Одещині»] // Сучас. Авангард. – 2023. – 27 черв. – С. 1, 2 : фот. – (Подія).*

У світ книг через буккросинг : [в с. Авангард шафи для буккросингу встановили на стіні Будинку культури] // Сучас. Авангард. – 2023. – 27 черв. – С. 3 : фот. – (Корисна інформація).*

Вересень

Бібліотеки – культурные хабы : [как во время войны б-ки превратились в культур. хабы, гуманит. центры и универс. соврем. коворкинги] // Одесскія новости. – 2023. – сент. – С. 13 : фот. – (Там, где затихает война).

* Позиції, які не увійшли до попередніх випусків.

Бірюкова І. Точка опори і місце сили : [Всеукр. день б-к – свято бібл. спільноти. Чим живе сучасна б-ка і що цей день означає для бібліотекарів, читачів, книголюбів] / Ірина Бірюкова // Чорномор. новини. – 2023. – 28 верес. – С. 1, 4 : фот. – (30 верес. – Всеукр. день бібліотек).

Дарунки бібліотеці від вдови письменника : [А. Сушинська – вдова відомого укр. журналіста і письменника, проф. Б. І. Сушинського подарувала публ. б-ці ім. Є. Чикаленка Куяльницької сіл. ради в м. Подільську збірку повістей та добірку книжок] / сторінку підот. Любов Кузьменко // Одес. життя. – 2023. – 20 верес. – С. 10 : фот. – (Поділля. Подільськ. Балта. Кодима. Окни).

Нужно ли читать во время войны? : О результатах конкурса «Книголюб» : [интервью с ген. дир. Одес. нац. науч. б-ки Ириной Бирюковой] / беседу вела Вероника Полищук // Одес. життя. – 2023. – 27 верес. – С. 8 : фот. – (30 сент. – Всемирный день библиотек).

«Південь – Захід. Одесика» № 34 : [в обл. универс. науч. б-ке состоялась презентация очеред. вып. ист.-краевед. науч. альм.] // Веч. Одесса. – 2023. – 14 сент. – С. 1 : фот. – (Что нового?).

Чего мы не знаем о библиотеке Грушевского : фотоэкскурсия по залам библиотеки : [краткая характеристика всех структур. подразделений б-ки им. М. Грушевского, которая позволяет читателям постоянно повышать образоват. уровень в любой сфере знаний] / страницу подгот. Ирина Сорокина // Одес. життя. – 2023. – 27 верес. – С. 8 : фот. – (30 сент. – Всемирный день библиотек).

ВИДАННЯ, ЩО БУЛИ ВИКОРИСТАНІ У ВИПУСКУ

м. Одеса

Вечерняя Одесса
Одеське життя
Одесскія новості
Чорноморські новини

Райони області

Вперед
Сучасний Авангард

ВПЕРЕД
Газета Львівської районної ради
Заснована 5 березня 1953 року

ХЛІБОРОБ
Газета Львівської районної ради
Заснована 1 вересня 1953 року

НАДНІСТрянська правда
Газета Одеської районної ради Одеської області
Заснована 1953 року

Благодійна діяльність
Відомо, що благодійність є одним з найважливіших елементів громадянського суспільства. У нашій країні вона має велике значення, особливо в умовах економічної кризи.

Дорогі, любі жінки! Зі святом весни!
Вітаємо вас з настанням весни та бажаємо вам щастя, здоров'я та благополуччя.

Зі святом весни, любі жінки!
Вітаємо вас з настанням весни та бажаємо вам щастя, здоров'я та благополуччя.

Пирогівську - під контроль
В районі Пирогівської громади триває перевірка діяльності місцевих органів влади.

ВІСТІ КОДИМЩИНИ
Газета Кодимської районної ради
Заснована в 1951 році

Сучасний АВАНГАРД
Газета Авангардської селищної ради
№ 2 (34), СЕБЕГА, СЕБЕГА - 28 лютого 2015 р.

Промінь
Газета Ширівської районної ради та районної державної адміністрації Одеської області
Заснована в 1953 році

Новини
Виходять актуальні новини про життя в нашій країні.

Місяць лютий
Вітаємо вас з настанням лютого та бажаємо вам щастя, здоров'я та благополуччя.

Якщо будуть гріти санкції проти Росії
В Україні розглядають можливість введення санкцій проти Росії.

Зустріч в війнах-ні
В районі відбулася зустріч з військовими.

Василько Сидорко та інші
В районі відбулися заходи з нагоди свята.